

Portakal Private Sales

FAHRELNISSA ZEID

PORTAKAL

FAHRELNISSA ZEID 1901-1991

SOYUT

Kağıt üzerine karışık teknik
tuvale marufle
72 x 107 cm

Provenans:

Eski Z. Ailesi Koleksiyonu

Fiyat istek üzerine verilir.

PORTAKAL

FAHRELNİSSA ZEİD

Fahrelnissa Zeid (1901–1991), Osmanlı kökenli köklü bir aileden gelen, Türkiye’de modern soyut sanatın öncülerinden biri olarak kabul edilen bir sanatçıdır. İstanbul’da doğan Zeid, yaşamı boyunca Paris, Londra, Berlin ve Amman gibi kentlerde bulunmuş; üretimini hem Doğu’nun görsel geleneklerinden hem de Batı modernizminin estetik dilinden beslenerek geliştirmiştir. My Hell (1951) adlı eseri, onun olgunluk dönemindeki soyut kompozisyon anlayışını en iyi yansıtan örneklerden biridir. Bu dönemde Zeid’in eserleri öyle çeşitli ve zengindir ki tek bir stile indirgenemez; geometrik ve serbest soyut çalışmaları Bizans vitraylarını hatırlatan bir yapıya sahiptir.

Zeid’in soyutlaşma süreci yalnızca biçimsel bir dönüşüm değil, aynı zamanda kültürel bir sentez arayışıdır. Renk ve biçim onun elinde hareketli bir yüzey oluşturur; tuval, parçalara ayrılmış renk alanlarıyla titreşir. Renklerin dalga halinde yüzey boyunca aktığı bu kompozisyonlarda kırık geometrik formlar birbiriyle kaynaşır, enerjiyi ve ritmi resmin merkezine taşır. Koyu hatlarla birbirinden ayrılan renk alanları, eserlerine mozaik ve vitray benzeri bir derinlik kazandırır.

Fahrelnissa Zeid’in soyut kompozisyonlarında kültürel etkiler belirgindir. Batı modernizminin soyutlama ve renk anlayışı, Doğu sanatının geometri, desen ve ritim duygusuyla birleşir. İslam sanatının tekrarlayan motifleri, Osmanlı tezhip sanatının zarafeti ve Bizans estetiğinin ışıltılı renkleri onun resimlerinde yeni bir düzlemde buluşur. Sanatçının üretimi genel olarak üç dönemde incelenir: erken döneminde minyatür tarzında figüratif kompozisyonlar görülür; olgunluk döneminde soyut ve geometrik yüzeyler ön plana çıkar; geç dönemdeyse psikolojik derinliği olan portreler ağırlık kazanır.

Sanatçı için soyutlama yalnızca bir estetik tercih değil, aynı zamanda ruhsal bir arayıştır. Kendisinin de bir söyleşide belirttiği gibi: “Resim yaparken kendimi tüm yaşayan şeylerle entegre olmuş buluyorum; sonra kendimi kaybedip, yaratıcı sürecin bir parçası oluyorum.” Onun “Atomun Kırılışı” ya da “Bitkisel Yaşam” gibi başlıklar taşıyan çalışmaları, evrensel ve kozmik bir düşünceyle soyut dili bir araya getirir.

Zeid’in soyut kompozisyonları 1940’ların sonlarından itibaren belirginleşmiştir. Fight Against Abstraction (1947) ve Resolved Problems (1948) gibi eserlerde figüratif öğeler giderek silinir, yerini renk ve biçimin özgür ilişkisine bırakır. 1950’lerde ise tamamen soyut bir anlatıma ulaşır. My Hell, bu sürecin doruk noktalarından biridir ve sanatçının olgunluk dönemini simgeler.

Fahrelnissa Zeid’in soyut kompozisyonları, Türkiye modern sanat tarihinde bir dönüm noktasıdır. Hem kadın bir sanatçı olarak hem de kültürlerarası bir üretim dili kurmasıyla öncü kabul edilir. 2017 yılında Tate Modern’de açılan retrospektif sergi, onun bu yönünü uluslararası düzeyde yeniden görünür kılmıştır.

Zeid’in eserleri, renkle ve biçimle olduğu kadar ruh ve enerjiyle de ilgilidir. Onun tuvaleri yalnızca görsel bir alan değil, aynı zamanda içsel bir evrenin haritalarıdır. Soyut kompozisyonları, Doğu’nun geometrik ritimleriyle Batı’nın modernist enerjisini birleştirir; izleyiciye hem zihinsel hem duygusal bir deneyime davet eder.

PORTAKAL

Portakal Private Sales

FAHRELNİSSA ZEİD

PORTAKAL

PORTAKAL SANAT KÜLTÜR ve MÜZAYEDE EVİ

Mim Kemal Öke Caddesi 8 Nişantaşı 34367 İstanbul

T (212) 225 4637 M (533) 556 7992

www.rportakal.com rportakal@rportakal.com